

مجمع آموزش عالی فقه

۱۰۱۵

سرشناسه:

موسوی، سید محمد یعقوب -

عنوان و نام پدیدآور:

مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین (ع) از دیدگاه اهل سنت

مشخصات نشر:

قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)، ۱۳۹۴.

فروست اصلی:

مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)

پ ۱۳۹۴/۳/۲

فروست فرعی:

مجمع آموزش عالی فقه / ۱

شابک:

۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۲۳۰-۹

وضعیت فهرست نویسی:

فیبای مختصر

یادداشت:

فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی:

<http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

شماره کتابشناسی ملی:

۳۸۰۴۳۸۹

www.opac.nlai.ir

مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین (ع) از دیدگاه اهل سنت

سید محمد یعقوب موسوی [سنگلاخی]

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفیٰ

مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین (ع) از دیدگاه اهل سنت

مؤلف: سید محمد یعقوب موسوی [سنگلاخی]

چاپ اول: ۱۳۹۴ ش / ۱۴۳۶ ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)

• چاپ: نارنجستان • **قیمت:** ۹۰۰۰۰ ریال • **شمارگان:** ۳۰۰

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

• **نم، چهارراه شهدا، خیابان معلم غربی (حجّتی)، نبش کوچه ۱۸، تلفکس:** ۰۲۵۳۷۸۳۹۳۰۵۹

• **نم، بلوار محمدآمین، سه‌راه سالاریه، تلفن:** ۰۲۵۳۲۱۳۳۱۰۶ - **فکس:** ۰۲۵۳۲۱۳۳۱۴۶

pub.miu.ac.ir miup@pub.miu.ac.ir

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

• **صفحه‌آرایی:** محمد خسرویگی

• **ویراستار:** محمدباقر حقانی

• **نمونه خوانی:** علی عبادی‌فرد

• **ناظر گرافیک:** مسعود مهدوی

• **ناظر چاپ:** نعمت‌الله یزدانی

• **آماده‌سازی:** محسن خلیلیان

• **مدیر انتشارات:** عباس تقفی

• **مدیریت تولید:** روح‌الله سلیمانی

• **ناظر تولید:** جعفر قاسمی ابهری

• **ناظر فنی:** محمدباقر شکری

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این‌رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمه الله و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد.

«جامعة المصطفی ﷺ العالمية» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی ﷺ «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ» را تأسیس کرده است.

اثر حاضر با عنوان مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین علیه السلام از دیدگاه اهل سنت حاصل پژوهش فاضل گرامی جناب آقای سید محمد یعقوب موسوی [سنگلاخی]، کوششی است در به ثمر رساندن گوشه‌ای از این اهداف متعالی.

در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی صلی الله علیه و آله

فهرست

۱۱	 مقدمه
۱۳	 ۱. کلیات
۱۳	 گفتار نخست: مفهوم عزاداری و واژه‌های مرتبط
۱۳	 الف) معنای لغوی
۱۴	 ب) تعریف اصطلاحی
۱۵	 ج) واژه‌های مرتبط با عزاداری
۱۷	 گفتار دوم: اقسام عزاداری
۲۳	 ۲. مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین علیه السلام در قرآن
۲۳	 گفتار نخست: عزاداری از مصادیق شعائر
۳۵	 گفتار دوم: عزاداری امام حسین علیه السلام ، فریاد ستم‌دیدگان
۳۹	 گفتار سوم: عزاداری امام حسین علیه السلام و مودت اهل بیت علیهم السلام
۴۰	 ۱. بررسی آیه مودت
۴۰	 الف) خطاب به قریش
۴۱	 ب) خطاب به انصار
۴۲	 ج) «قربی» یعنی تقرب به خدا
۴۳	 د) علاقه خویشاوندی پیامبر به کفار قریش
۴۴	 ه) محبت دوطرفه مردم نسبت به همدیگر
۴۵	 و) مودت با بستگان پیامبر صلی الله علیه و آله

۲. تقریب استدلال ۵۵
- گفتار چهارم: مشروعیت عزاداری امام حسین علیه السلام و سوگواری یعقوب ۵۶
۳. مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین علیه السلام در سنت پیامبر صلی الله علیه و آله ۶۵
- گفتار نخست: احادیث دال بر مشروعیت گریه بر میت ۶۵
۱. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله در بیماری سعد بن عبادہ ۶۵
۲. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله بر پسرش ابراهیم ۶۶
۳. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله بر مزار مادرش آمنه ۶۸
۴. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله بر شهدای جنگ موته ۷۱
۵. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله بر یکی از نوه‌های خویش ۷۳
۶. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله بر عموی خویش حمزه ۷۴
۷. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله بر جعفر بن ابی طالب ۸۰
۸. گریه پیامبر صلی الله علیه و آله بر مرگ عثمان بن مظعون ۸۲
- گفتار دوم: رخصت پیامبر صلی الله علیه و آله برای گریستن بر میت ۸۵
۱. روایت ابوهریره ۸۶
۲. روایت ام‌الفضل ۸۷
۳. روایت عایشه ۸۹
۴. روایت مطلب بن عبدالله از ام سلمه ۹۱
- گفتار سوم: تقریر برخی گریه‌ها و مرثیه‌ها از جانب پیامبر صلی الله علیه و آله ۹۳
۱. گریه امام علی علیه السلام در سوگ امام حسین علیه السلام ۹۴
۲. تقریر مرثیه صفیه دختر عبدالمطلب در سوگ حمزه ۹۴
۳. تقریر مرثیه کعب بن مالک در سوگ عبیده بن حارث ۹۵
۴. تقریر مرثیه کعب بن مالک در سوگ جعفر بن ابی طالب ۹۶
۴. مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین علیه السلام در سنت صحابه ۹۹
- گفتار نخست: گریه‌ها و مرثیه‌های علی و فاطمه علیهما السلام ۱۰۱
۱. مرثیه امام علی علیه السلام در سوگ فاطمه علیهما السلام ۱۰۱
۲. گریه امام علی علیه السلام بر عمار یاسر ۱۰۲
۳. گریه امام علی علیه السلام بر هاشم بن عتبہ ۱۰۲
۴. گریه امام علی علیه السلام بر محمد ابی بکر ۱۰۲

۵. گریه و مرثیه فاطمه علیها السلام در سوگ پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۰۳
۶. گریه حضرت فاطمه علیها السلام در سوگ حمزه و مداومت بر آن ۱۰۴
- گفتار دوم: گریه‌ها و مرثیه‌های صحابه ۱۰۶
۱. گریستن خلیفه اول در بر پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله ۱۰۶
۲. سوگواری و به سر و صورت زدن عایشه در سوگ پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۰۷
۳. مجلس عزاء و نوحه عایشه برای خلیفه اول ۱۰۸
۴. گریه ام‌ایمن در سوگ پیامبر و هم‌نواایی شیخین ۱۰۹
۵. گریه اهل مدینه در سوگ پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله ۱۱۰
۶. گریه بلال و اهل مدینه بر پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۱۱
۷. گریه ابن عباس در شهادت امام حسن علیه السلام ۱۱۳
۸. گریه ابن عباس بر امام حسین علیه السلام ۱۱۴
۹. گریه ابوهریره بر امام حسن علیه السلام ۱۱۴
۱۰. گریه زید بن ارقم در سوگ امام حسین علیه السلام ۱۱۵
۱۱. مرثیه قیس برای پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۱۶
۵. مبانی فقهی مشروعیت عزاداری امام حسین در سیره مشرعه ۱۱۷
- گفتار نخست: سیره حسنین و ائمه نه‌گانه شیعه علیهم السلام ۱۱۸
۱. گریه امام حسن علیه السلام در سوگ امام علی علیه السلام ۱۱۸
۲. گریه امام حسین علیه السلام در سوگ برادرش عباس علیه السلام ۱۲۰
۳. گریه امام حسین علیه السلام بر طفل شیرخوار ۱۲۰
۴. گریه امام حسین علیه السلام بر حرّ بن یزید رباحی ۱۲۲
۵. گریه امام سجاد علیه السلام در سوگ امام حسین علیه السلام و شهدای کربلا ۱۲۲
- گفتار دوم: گریه و عزاداری و مرثیه‌خوانی سایر مسلمانان ۱۲۵
۱. مرثیه‌خوانی بشیر برای مردم مدینه در سوگ امام حسین علیه السلام ۱۲۵
۲. گریه، نوحه و لطمه زدن اهل مدینه برای امام حسین علیه السلام ۱۲۶
۳. نوحه و عزاداری زنان بنی هاشم در عزای امام حسن علیه السلام ۱۲۶
۴. گریه و سوگواری اهل مدینه در عزای امام حسن علیه السلام ۱۲۷
۵. گریه حسن بصری در سوگ امام حسین علیه السلام ۱۲۷
۶. مرثیه شافعی در سوگ امام حسین علیه السلام ۱۲۸

- ۱۲۹ ۷. اقامه عزای اهل سنت بر امام حسین علیه السلام.
- ۱۲۹ ۸. عزاداری در خیابان در سوگ ابی یعلی.
- ۱۳۰ ۹. عزاداری مردم سوگ جوینی.
- ۱۳۲ خاتمه: بررسی ادله مخالفان عزاداری.
- ۱۳۲ ۱. روایات نهی از گریه بر مردگان.
- ۱۳۲ الف) روایت جابر بن عتیک.
- ۱۳۶ ب) روایت عایشه در هنگام شهادت جعفر.
- ۱۳۷ ۲. روایات عمر از پیامبر صلی الله علیه و آله.
- ۱۳۷ الف) نقل روایت از جانب عمر در هنگام گریه حفصه بر وی.
- ۱۳۷ ب) نقل روایت از جانب عمر پس از فریاد و شیون برای وی.
- ۱۳۸ ج) روایت دیگر از عمر در ارتباط نوحه‌گری.
- ۱۴۰ د) نهی عمر از گریه بر میت.
- ۱۴۴ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.
- ۱۵۱ کتابنامه.